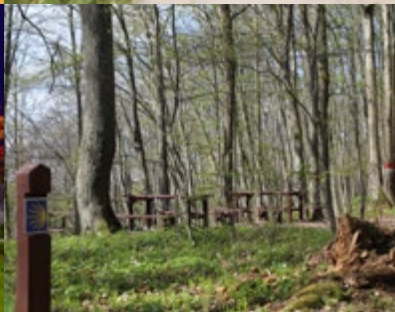

Alytaus kraštas pėsčiomis

Alytaus kraštas – tai Alytaus miestas ir rajonas, nuo seno garsėja gamtos grožiu, nepakartojama istorija, kultūra, nuoširdžiais ir vaišingais žmonėmis. Čia gausu unikalių, vietinelių Lietuvoje gamtos, archeologijos, architektūros ir urbanistikos paminklų, apgaubtų įvairiausių legendų. Norint geriau pažinti šį nepakartojamą Lietuvos kraštą – po jį reikia leisti pėsčiomis. Per Alytaus regioną veda tarptautiniai pėsčiųjų maršrutai: Šv. Jokūbo piligrimų kelias Lietuvoje ir „Miško takas“, kuris yra Europos pėsčiųjų maršruto E11 dalis Baltijos šalyse. Alytuje, kuris savo istoriją skaičiuoja nuo XIV a., yra daugiau kaip 30 km pėsčiųjų ir dviračių takų. Vidzgirio botaniniame draustinyje įrengtas pažintinis gamtinis takas.

Kviečiame visa tai išbandyti!

TURINYS

Pirma pažintis su Alytumi	4
Meilės pėdsakais Alytuje	8
Skulptūros Alytuje	12
Ieškant praeities. Žydai Alytuje	16
Sieninė tapyba Alytuje	20
Vidzgirio botaninio draustinio pažintinis gamtos takas	24
Alytus – keturių parkų miestas	26
Šv. Jokūbo piligrimų kelio atkarpa Alytaus krašte	32
„Miško tako“ atkarpa Alytaus krašte	36

PIRMA PAŽINTIS SU ALYTUMI

Kviečiame neskubant, vaikštinėjant po Alytų, susipažinti su miestu.

Atstumas: 2,3 km.

Trukmė: ~ 1 val.

Kelio danga: šaligatvis.

1. SENAMIESČIO SKVERAS

Prieš Antrąjį pasaulinį karą čia buvo gyvenamieji, prekybininkų ir amatininkų namai, kurie subombarduoti per pirmą vokiečių lėktuvų antskrydį. Po karo namai nebuvo atstatyti, o buvo suformuota aikštė. 2012 m. buvo rekonstruotas skveras. Jame auga sakuros, ant suoliuko, greta knygų namelio įsitaissiusi bronzinė voveraitė (aut. M. Zavadskis), kurią paglосčius atsiranda noras skaityti knygas. 2020 m. Senamiesčio skvere pastatytas paminklas Dainavos apygardos partizanams.

Bažnyčios g./Alyvų tak., Alytus

GPS: 54.399150, 24.048954 (WGS)

2. BUVUSI ALYTAUS SINAGOGA

Pastatyta 1911 m. Sinagogos pastatą iš aplinkos išskiria jos fasadą papuošiantis pagrindinis judaizmo simbolis – plytų mūro Dovydo žvaigždė ir porinės nišės.

lės su segmentinėmis saramomis, kurios simbolizuoja Dešimties Dievo įsakymų plokštes.

Per Antrąjį pasaulinį karą sinagoga nebuvo susprogdinta, tačiau subjaurota. Sovietmečiu taip pat negailestingai niokojama. Po sinagogos restauracijos joje veikia audiovizualiųjų menų centras, ekspozicija, pasakojanti žydų istoriją Alytuje.

Kauno g. 9, Alytus, tel. +370 315 49 927

GPS: 54.401036, 24.048025 (WGS)

3. NAMAS SU LIŪTUKAIS

Šis gyvenamasis namas taip vadinas todėl, kad laiptus į pastatą puošia liūtukų figūros. Namą pastatytas 1911 m. Tarpukariu šiame name gyveno vienas žymesnių Alytaus visuomenės veikėjų, advokatas Mendelis Bokšickis, čia gimė jo sūnus Saadia Bahatas, žinomas Izraelio menininkas. Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, M. Bokšickis su šeima pateko į Vilniaus getą. Dukrą Lilę išgelbėjo lietuviai, pavyko išsigelbėti ir sūniui. 1944–1953 m. šiame name buvo kalinami ir kankinami kovotojai už Lietuvos laisvę.

Prie namo yra keturi Atminimo akmenys (tai šaligatviuose ar gatvių grindiniuose įmontuojamos atminimo lentelės nacionalsocializmo aukoms įamžinti), skirti Bokšickių šeimos nariams.

Vilniaus g. 27, Alytus

GPS: 54.399798, 24.048433 (WGS)

4. BUVĘS KINO TEATRAS „KAPITOL“

Pastatytas 1929 m. Tarpukariu jame veikė kino teatras. Po Antrojo pasaulinio karo čia buvo įsikūrusios kelios organizacijos, mėsos parduotuvė. 1993–2003 m. veikė ekspozicija, skirta lakūnams Steponui Dariui ir Stasiui Girėnui.

Vilniaus g. 13, Alytus

GPS: 54.398990, 24.047331 (WGS)

5. ZIMAVIČIENĖS MŪRAS

Vienas žymiausių tarpukario Alytaus namų – Zimavičienės mūras. Tai pirmasis trijų aukštų namas tarpukario Alytuje, pastatytas 1932 m. Įpusėjus statyboms mirė Kostas Zimavičius. Tolimesniais statybų reikalais rūpinosi Adelė Zimavičienė. Baigus darbus namas alytiškių buvo pramintas Zimavičienės mūru. Po metų visiškai įrengto namo patalpas savinin-

kė išnuomojo krautuvėms ir draugijoms. Miesto pasiūlymą viename aukšte įkurti modernų viešbutį – atmetė. Antrojo pasaulinio karo metu, po vokiečių bombardavimų, pastatas buvo apgadintas, tačiau nesugriautas.

Vilniaus g. 10, Alytus

GPS: 54.398586, 24.047652 (WGS)

6. ROTUŠĖS AIKŠTĖ

Rotušės aikštė 1990 m. buvo pervadinta nuo 1954 m. miesto centre buvusi trikampė Komjaunimo aikštė. Prieškariu šioje vietoje plytėjo Rinkos aikštė, kurioje šurmuliudavo turgus. Didžiama aikštę supusių XX a. pradžios prekybos ir

gyvenamųjų namų buvo nugriauti, 1987 m. pradėjus statyti dabartinį Rotušės pastatą, kuris baigtas 1989 m.

Rotušės a., Alytus

GPS: 54.396250, 24.047521 (WGS)

7. ŠAULIŲ NAMAI

1938 m. baigti statyti modernūs, erdvūs Antano Juozapavičiaus – pirmojo karininko, žuvusio nepriklausomybės kovose, vardo šaulių namai, vadinti kurhauzu (tuo metu Alytus turėjo miesto kurorto statusą). Pirmame aukšte buvo įrengta didelė salė su scena, vestibulis, valgykla bei veranda. Čia įsikūrusiame restorane vakarais grojo džiazas. Antrame aukšte

įsikūrė šaulių klubas, A. Juozapavičiui skirtas muziejus, rūsyje – mankštos salė. Sovietmečiu čia veikė kultūros namai. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, pastatas grąžintas Alytaus šaulių rinktinei.

S. Dariaus ir S. Girėno g. 10, Alytus

GPS: 54.398586, 24.047652 (WGS)

8. ALYTAUS Miesto SODAS

Rožynais garsėjantis Miesto sodas, įkurtas pačiame Alytaus centre, suformuotas 1931 m. Iki šių dienų išliko 1936 m. įrengtas fontanas su baseinėliu, kuriame kadaise plaukiojo auksinės žuvelės ir žydėjo lelijos. Fontaną buvo sumanyta įkurdinti parko centre, kad būtų tarsi saulutė, o visi nuo jo besidriekiantys takeliai – tarsi saulės spinduliukai. Ne vieną priverčia nusišypsoti sode dūkstančios voveraitės. Jame auga 55 medžių ir krūmų rūšys. Miesto sode visais laikais įsimylėjęliai skyrė pasimatymus.

S. Dariaus ir S. Girėno g., Alytus

GPS: 54.394178, 24.047430 (WGS)

9. LAISVĖS ANGELO PAMINKLAS

Pastatytas 1929 m. (aut. A. Aleksandravičius). Laisvės angelas – tai pagarbos ir atminimo ženklas žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę. Paminklui teko atlaikyti kelis gamtos ir istorijos išbandymus:

1934 m. skulptūra subyrėjo trenkus žaibui (atstatyta po trejų metų), o 6-ajame dešimtmetyje buvo nugriauta politiniais sumetimais. Šiandienis Laisvės angelas Alytų papuošė 1991 m. Skulptorius J. Meškelevičius atkūrė skulptūrą, o skulptorius J. Blažaitis – paminklo bareljefus.

S. Dariaus ir S. Girėno g., Alytus

GPS: 54.394028, 24.049393 (WGS)

10. ŽALIOJI GIMNAZIJA

Pirmoji gimnazija Alytuje buvo įkurta 1919 m., tačiau tuomet dar neturėjo savo pastato. 1925 m. gimnazistai atvėrė šio pastato duris – jis pastatytas iš buvusių carinių kareivinių pastato. Šiandien čia įsikūręs Kauno taikomosios dalės mokyklos Alytaus filialas. Mokykloje rengiami edukaciniai užsiėmimai, veikia mokinių darbų parodotuvėlė.

S. Dariaus ir S. Girėno g. 27, Alytus

GPS: 54.392691, 24.050091 (WGS)

11. ANZELMO MATUČIO MEMORIALINIS MUZIEJUS

Šiame name 1961–1985 m. gyveno vaikų poetas, pedagogas Anzelmas Matulevičius-Matutis. Pastato antrame

aukšte išsaugotas rašytojo darbo kambarys su autentišku interjeru, biblioteka, suvenyrais ir asmeniniais daiktais. Muziejuje įrengtos modernios erdvės edukacijoms.

Kitapus gatvės, Anzelmo Matučio parke, lankytojus pasitinka mediniai poeto kūrinų personažai.

A. Matučio g. 8, Alytus

GPS: 54.397601, 24.051807 (WGS)

12. ALYTAUS KRAŠTOTYROS MUZIEJUS

Įkurtas 1928 m. Modernios ir interaktyvios ekspozicijos išradingai pasakoja krašto istoriją. Čia galima pasisvečiuoti XX a. pr. dzūko kieme – užsukti į pirklių, tvartą, klestėti akį klėtin, pasiklausyti dzūkiškos šnektos ir, kas retai muziejuose būna, liesti eksponatus. Po to – išdžiūti praeiti 1915 m. Alytaus Vilniaus gatvę, šmurkštelėti į karčiamą ir pajusti to meto dvasią. Originaliai Alytaus istoriją pateikia ekspozicija „Gyvenimas abipus Nemuno“.

Muziejuje vyksta edukaciniai užėmimai mokiniams ir suaugusiems.

Savanorių g. 6, Alytus

GPS: 54.397854, 24.050482 (WGS)

MEILĖS PĒDSAKAIS ALYTUJĒ

Meilē... Kokia ji būna nuostabi, žavin- ga, pasiaukojanti, liepsnojanti, žeidžian- ti, klastinga, pražūtinga ar nelaiminga. Šiandien kviečiame pakeliauti meilės maršrutu Alytuje, aplankant objektus, kurie saugo įvairius laimingos, kartais liūdnos ar intriguojančios meilės nutiki- mus. Alytaus pavadinimas, pasak legen- dų, juk ir gimė iš gražių dviejų žmonių jausmų istorijos. Beje, Lenkijos karalius ir Lietuvos didysis kunigaikštis Žygimantas Augustas Alytų, kaip savo meilės ženklą, buvo padovanojęs Barborai Radvilaitei. Paskutiniu metu miestą garsina ženklas „Alytus-Myliu“.

Atstumas: ~ 4,7 km.

Trukmė: ~ 2 val.

Kelio danga: pėsčiųjų takas, šaligatvis.

1. ALYTAUS PILIAKALNIS

Tai šimtmečius menąs miesto įkūrimo liudininkas. Jo papėdėje teka Alytupio upelis, kuris mena gražią meilės istoriją, padovanojusią miestui vardą. Kadaise gyveno kunigaikštis Alyta, kuris pamilo vaidilutę Mirgrausėlę. Jam žuvus mūšyje Mirgrausėlė taip gaudžiai verkė, kad jos ašaros upeliu pradėjo tekėti į Nemuną.

Upelį žyniai pavadino Alytupiu, o greta įsikūrusį miestą – Alytumi.

Greta piliakalnio įrengta poilsio zona su pavėsinėmis, laužavietėmis, vaikų žaidimo aikštele, treniruokliais ir pasivaikš- čiojimo takais.

Piliakalnio g., Alytus

GPS: 54.396871, 24.078962 (WGS)

2. BALTOSIOS ROŽĖS TILTAS (PĖSČIŲJŲ IR DVIRAČIŲ)

Tai aukščiausias Lietuvoje pėsčiųjų ir dviračių tiltas (aukštis – 38,1 m, ilgis – 240,52 m).

Jo prieigo- se pastatyta plieno rožių širdelė, ant kurios galima kabinti meilės spyneles. Šis Alytaus tiltas – vienintelė vieta Lietuvo- je, kurioje me- trais galima išmatuoti savo meilę. Ant jo

yra šešios kas 40 metrų žymos, ties jomis įvardyta meilės pagal Aristotelio filoso- fiją rūšis. Įrodyti savo meilę mylimam ar artimam žmogui galima nunešant jį ant rankų iki tam tikros meilės rūšį žymin- čios ribos.

Dainų slėnis, Alytus

GPS: 54.393116, 24.081376 (WGS)

3. DIDYSIS DAILIDĖS EŽERAS KURORTO PARKE

Nuo dviračių ir pėsčiųjų tilto sveikatos taku, einant link miesto centro galima

užsukti prie Didžiojo Dailidės ežero – čia sporto aikštyne patobulinti kūno formas ar romantiškai pasėdėti ant kranto pažirusiose pavėsinėse ir pamaitinti ežere besiturkiančias antis ar elegantiškai plaukiojančias gulbes.

GPS: 54.387512, 24.068459 (WGS)

4. PAMINKLAS „LAISVĖS ANGELAS“

Pasakojama, kad šio paminklo, skirto žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę, angelo skulptūrai pozuoti skulptorius Antanas Aleksandravičius prikaltino jauną gražią gimnazijos mokytoją. Beje, pats skulptorius vedė beveik sulaukęs 60-ies, užaugino sūnų ir dukrą.

Paminklas pastatytas 1929 m., 1934 m. skulptūra subyrėjo trenkus žaibui (atstatyta po trejų metų), o 6-ajame dešimtmetyje nugriauta politiniais sumetimais. 1991 m. skulptorius Jonas Meškelevičius atkūrė Laisvės angelo skulptūrą, skulptorius Jonas Blažaitis atkūrė paminklo bareljefus.

S. Dariaus ir S. Girėno g., Alytus
GPS: 54.394028, 24.049393 (WGS)

5. ALYTAUS ŽALIOJI GIMNAZIJA

Jos mokiniai po pamokų arba pabėgę iš jų – lėkdavo į pasimatymus Miesto sode. Pirmoji gimnazija Alytuje buvo įkur-

ta 1919 m., tačiau tuomet dar neturėjo savo pastato. Šio pastato duris gimnazistai atvėrė po kelerių metų, kai jis buvo pastatytas iš buvusių carinių kareivinių pastato.

S. Dariaus ir S. Girėno g. 27, Alytus
GPS: 54.392691, 24.050091 (WGS)

6. Miesto sodas

Jame visais laikais įsimylėjėliai mielai skyrė pasimatymus. Dažniausiai tai vyk-

davo prie fontano, kuris įkurdintas parko centre, kad būtų lyg saulutė, o visi nuo jo besidriekiantys takeliai – tarsi saulės spinduliukai. Miesto sodo mediniai suoliukai neretai buvo išmarginami meilės eilėraščiais. Ne vienas prisimena į šipulius dužusius jausmus Miesto sodo meilės kampelyje ir šokių aikštelėje (vadintoje „plaščiatke“).

S. Dariaus ir S. Girėno g., Alytus
GPS: 54.394178, 24.047430 (WGS)

7. ŠAULIŲ NAMAI

1938 m. baigti statyti modernūs, erdvūs Antano Juozapavičiaus – pirmojo karininko, žuvusio nepriklausomybės kovose, – vardo šaulių namai vadinti kurhauzu (tuo metu Alytus turėjo miesto kurorto statusą). Jame buvo įsikūręs vienas iš geriausių ir prabangiausių restoranų mieste. Jame vakarais grojo džiazas. Jeigu kavalierius panelę pakviesdavo į šį restoraną, tai reiškė, jog pakvips ne tik prabangiais patiekalais, tačiau ir vestuvėmis.

S. Dariaus ir S. Girėno g. 10, Alytus
GPS: 54.398586, 24.047652 (WGS)

8. BUVUSI KEPYKLA „HIGIENA“

Tai buvo geriausia miesto kepykla. Jos dėka galima buvo atspėti ar gimnazistas jaunesnės klasės gimnazistę į pasimatymą kvietė dėl pasimatymų skaičiaus pagraisvimo, ar dėl to, jog ši jam patinka. Nupirkta bandelė – reiškė, jog simpatizuojama, o greitas praėjimas pro „Higieną“ – lekiama į pasimatymą tik dėl skaičiaus.

Rotušės a. 15, Alytus
GPS: 54.396061, 24.048093 (WGS)

9. BUVĘS KINO TEATRAS „KAPITOL“

Ne paslaptis, jog įsimylėjėliai visais laikais buvo pamėgę kino teatruose žiūrėti filmus, ypač paskutinėse eilėse, kurios buvo pramintos bučiuoklių eilėmis. Po Antrojo pasaulinio karo čia buvo įsikūrusios kelios organizacijos, mėsos parduotuvė. 1993–2003 m. veikė ekspozicija, skirta lakūnams Steponui Dariui ir Stasiui Girėnui.

Vilniaus g. 13, Alytus
GPS: 54.398990, 24.047331 (WGS)

10. SENAMIESČIO SKVERO SAKUROS

Prieš Antrąjį pasaulinį karą čia stovėjo

gyvenamieji, prekybininkų ir amatininkų namai, kurie subombarduoti per vokiečių lėktuvų antskrydžius. Po karo namai nebuvo atstatyti – suformuota aikštė. 2012 m. skveras buvo rekonstruotas. Pavasariais skvero suoliukai būna nutūpti įvairaus amžiaus porų, kurios grožisi čia pražydusiomis sakuromis. Juk jos simbolizuoja meilę, trumpalaikį jaunystės grožį, naujo šeimos nario atsiradimą ir pavasario atėjimą.

Bažnyčios g./Alyvų tak., Alytus
GPS: 54.399150, 24.048954 (WGS)

11. ŠV. ANGELŲ SARGŲ BAŽNYČIA

Visos pasakos apie meilę baigiasi vestuvėmis. Netoli nuo Senamiesčio skvero stovi 1830 m. pastatyta Šv. Angelų Sargų bažnyčia, kurioje žiedus mainė ir amžiną meilę prisiekė ne viena pora. Bažnyčios šventoriaus kapinėse palaidotas Antanas Juozapavičius, pirmasis karininkas žuvęs Lietuvos nepriklausomybės kovose, čia yra 114 nepriklausomybės kovų savanorių kapų. Jose 1919–1974 m. buvo palaidota Konstantino Mikalojaus Čiurlionio mama Adelė. Buvusią palaidojimo vietą žymi medinis koplytstulpis.

Savanorių g. 5, Alytus
GPS: 54.399019, 24.050574 (WGS)

SKULPTŪROS ALYTUJE

Po Alytų elegantiškai pažirę daugybę įvairių skulptūrų. Vienos įamžina svarbius miestui ir šaliai įvykius, kitos – pagarbos ir atminimo ženklai, trečios – priverčia žavėtis lengvumu ir grakštumu. Kviečiame su jomis susipažinti.

Atstumas: ~6 km.
Trukmė: ~ 2,5 val.
Kelio danga: šaligatvis.

1. ALYTAUS SENAMIESČIO SKVERO VOVERAITĖ

Senamiesčio skvere, prie knygų mainų namelio, ant suoliuko išdidiškai įsitačiusi sėdi bronzinė voveraitė su knyga (aut. M. Zavadskis), kurioje parašyta „Knyga – geras būdas pranokti vakarykštį save“. Paglosčius šį mielą žvėrelį, atsiranda neapsakomas noras skaityti knygas.

Alyvų takas, Alytus
GPS: 54.399152, 24.048538 (WGS)

2. PAMINKLAS DAINAVOS APYGARDOS PARTIZANAMS

2020 m. Senamiesčio skvere pastatytas paminklas Dainavos apygardos partizanams (aut. G. Jonkus).

Apatinėje postamento dalyje yra už-

rašas „Dainavos apygardos partizanams 1944–1953“, kitoje pusėje – „Tikėjimas, Laisvė, Nepriklausomybė, Santarvė“.

Alyvų takas, Alytus
GPS: 54.399271, 24.049264 (WGS)

3. POETO ANZELMO MATUČIO MEDŽIO SKULPTŪRŲ PARKAS

Greta vaikų poeto Anzelmo Matučio memorialinio muziejaus augančiame pušyne žaismingai pabirusios medinės skulptūros.

A. Matučio g. 8, Alytus
GPS: 54.397406, 24.052161 (WGS)

4. MEMORIALAS „NURIMĖS VARPAS“

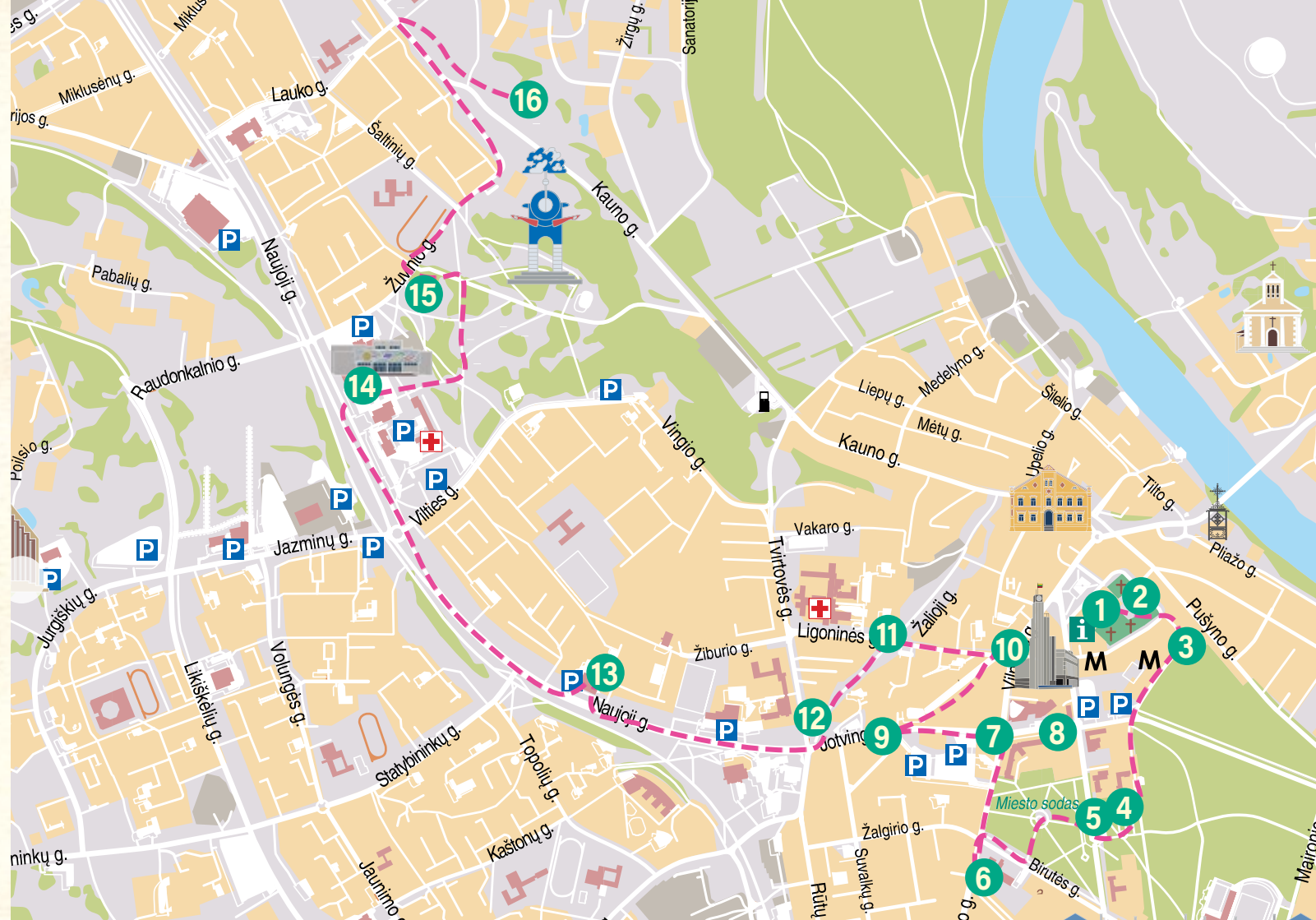
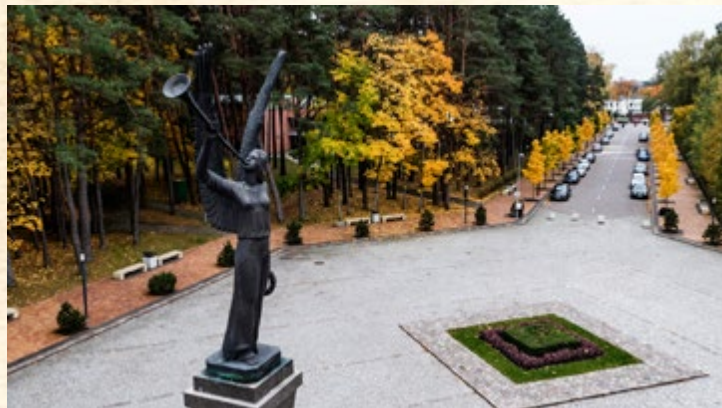
Alytaus Kurorto parko skvere stovi tautos kančių įamžinimo memorialas „Nurimęs varpas“ (aut. S. Žirgulis). Memorialas skirtas politiniams kaliniams ir tremtiniais, Dainavos

apygardos partizanams, taip pat 1941 metų birželio 22–28 dienų Lietuvos kariuomenės sukilėliams pagerbti.

S. Dariaus ir S. Girėno g., Alytus
GPS: 54.394115, 24.050380 (WGS)

5. PAMINKLAS „LAISVĖS ANGELAS“

Paminklas pastatytas 1929 m. (aut. A. Aleksandravičius). Laisvės angelas – tai pagarbos ir atminimo ženklas žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę. Paminklui teko atlaikyti kelis gamtos ir istorijos išbandymus: 1934 m. skulptūra subyrėjo trenkus žaibui (atstatyta po trejų metų), o 6-ajame dešimtmetyje nugriauta po-

litiniais sumetimais. 1991 m. skulptorius J. Meškelevičius atkūrė Laisvės angelo skulptūrą, skulptorius J. Blažaitis – paminklo postamento bareljefus.

S. Dariaus ir S. Girėno g., Alytus
GPS: 54.394028, 24.049393 (WGS)

6. PAMINKLAS MOKYTOJUI KAZIUI KLIMAVIČIUI

1919 m. rugpjūčio 30 d. pradėjo darbą Alytaus keturklasė vidurinė mokykla, vėliau tapusi gimnazija. Steigėjas ir pirmasis direktorius buvo mokytojas Kazys Klimavičius. Prie Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazijos 1989 m. pastatytas paminklas šiam žymiam pedagogui (aut. L. Pivoriūnas).

Pulko g., Alytus
GPS: 54.392966, 24.045263 (WGS)

7. SKULPTŪRA „VERSMĖ“

Ši skulptūra su kitais skulptoriaus L. Virbicko darbais Rotušės aikštėje, kaip laikina ekspozija, buvo eksponuojama 2005 m. Vėliau skulptūrą įsigijo G. Jegelevičius ir padovanojo miestui.

Rotušės a. / Pulko g., Alytus
GPS: 54.39576, 24.046248 (WGS)

8. VOVERAITĖ LIUSĖ

Skulptūra (aut. M. Zavadskis), skirta voveraitės Liusės atminimui. Tokiu vardu buvo pavadinta tikra voverytė Jaunimo parko voverėčių eglynėlyje. Ji atsiliėpavo į šį vardą, buvo labai drąsi, mielai imdavo riešutus iš žmogaus rankų. Deja, 2020 m. vasarą Liusė žuvo.

Rotušės a. 15, Alytus
GPS: 54.395995, 24.048005 (WGS)

9. VOVERAITĖS ALSODRA IR SODRIUKAS

„Laimę susikuriame patys“ – tai žodžiai puošiantys skulptūrą (aut.: dailininkė I. Židonytė, skulptoriai A. Janušauskas

ir J. Abdulskytė), vaizduojančią bendraujančius mamytę voverę Alsodrą ir mažą voveriuką Sodriuką. Paglosčius skulptūrą pradeda pildytis voveriukų palinkėjimas „Dideli darbai prasideda nuo mažų!“

Jotvingių g., Alytus
GPS: 54.396008, 24.042393 (WGS)

10. SKULPTŪRA „PATRIMPAS“

Skulptūra (aut. J. Meškelevičius), vaizduojanti senovės baltų dievą Patrimpą, pastatyta 1994 m. Patrimpas su Patulu ir Perkūnu sudarė trejybę, vaizduojamą prūsų vėliavoje.

Vilniaus g., Alytus
GPS: 54.397897, 24.046244 (WGS)

11. SKULPTŪRA „PAVASARIS“

Metalo plastikos skulptūra „Pavasaris“ (aut. V. Jarutis) sukurta 1986 m. Kūrinys simbolizuoja augimą, judėjimą, demonstruoja meistro lengvą ranką ir brandžią mintį. 2019 m. skulptūra papuošė Sakurų alėją.

Žalioji g., Alytus
GPS: 54.397894, 24.041691 (WGS)

12. SAKURŲ ALĖJOS VOVERAITĖ

Nerūdijančio plieno voveraitė Sakurų alėjoje įsikūrė 2020 m. rudenį. Tokių voveraičių nuo 15 iki 30 cm aukščio galima rasti visame mieste. Skulptūrėlės pagamina AB „Astra LT“, ant kiekvienos lazeriu išgraviruotas ženklas „Alytus–Myliu“.

Žalioji g., Alytus
GPS: 54.39615, 24.039196 (WGS)

13. SKULPTŪRA „VANDENŲ ŽVĖRIS SU LIŪTO KOJOMIS“

1981 m. prie tuometinės parduotuvės „Žuvintas“ buvo pastatyta metalo plastikos skulptūra-fontanas „Vandenų žvėris su liūto kojomis“ (aut. L. Virbickas).

Naujoji g. 8, Alytus
GPS: 54.39702, 24.031321 (WGS)

14. SKULPTŪRA „ŽIEDAS“

Tai „grojanti“ skulptūra: skulptorius panaudojo kinetinius elementus – kabančias plokštumas, pučiant stipriam vėjui jų skleidžiamas ūkimas panašus į varpo gaudesį. Skulptūra pastatyta 1982 m. „Žiedas“ (dar kartais vadinama „Kosmosu“, aut. T. K. Valaitis).

Naujoji g., Alytus
GPS: 54.403384, 24.022185 (WGS)

15. JAUNIMO PARKO SKULPTŪROS

1984 m. skulptorių grupė, vadovaujama N. Nasvyčio ir Alytaus vyriausiojo dailininko A. Stankevičiaus, sukūrė pirmąją Lietuvoje metalo plastikos skulptūrų kompoziciją, savo ryškiomis spalvomis suteikiančią savitą veidą Jaunimo parkui. Prabėgus geram dešimtmečiui ši skulptūrų ansamblį papildė dar dvi, užsienio autorių dovano-

tos skulptūros.
Vilties g., Alytus
GPS: 54.403366, 24.031151 (WGS)

16. SKULPTŪRA „JAUNYSTĖ“

Ant Kauno gatvės kalvelės į miestą išdidžiai žvelgia 1992 m. pastatyta „Jaunystės“ skulptūra (aut. Š. Šimulynas).

Kauno g., Alytus
GPS: 54.409407, 24.028692 (WGS)

IEŠKANT PRAEITIES. ŽYDAI ALYTUJE

Prieš Antrąjį pasaulinį karą Alytuje gyveno nemažai žydų. Jie aktyviai dalyvavo visuomeniniame miesto gyvenime, turėjo dvi sinagogas, mokyklas, buvo parduotuvių ir kino teatrų savininkai. Viską pakeitė Antrasis pasaulinis karas, sunaikinęs beveik visą Alytaus žydų bendruomenę. Metams bėgant vis mažiau liko ženklų, bylojančių apie jų gyvenimą mieste. Tačiau ne visus juos ištrynė laikas – tai kas liko kviečiame pamatyti.

Atstumas: ~ 7 km.

Trukmė: ~ 3 val.

Kelio danga: miško takas, šaligatvis.

1. ALYTAUS Miesto ŽYDŲ SENOSIOS KAPINĖS

Kapinėse yra keli šimtai žydų kapaviečių, didžioji dauguma be išlikusių maceivų. Manoma, kad laidoti šiose kapinėse pradėta nuo žydų įsikūrimo mieste, XVIII a., iki 1941 m. Seniausias antkapis datuojamas 1755 m.

Medžiotojų g., Alytus

GPS: 54.408785, 24.071360 (WGS)

2. BUVUSI ALYTAUS SINAGOGA

Pastatyta 1911 m. Sinagogos pastatą iš

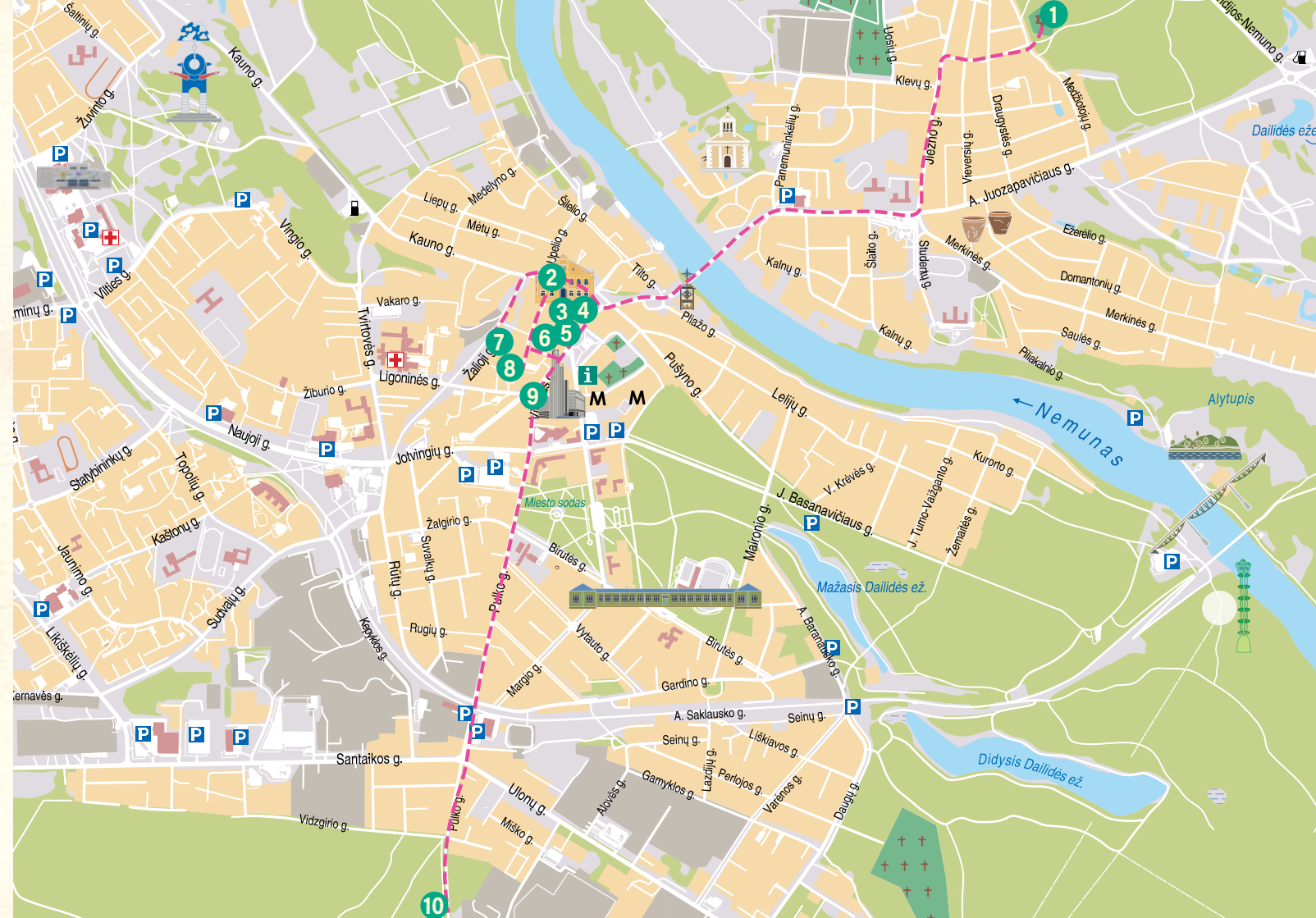
aplinkos išskiria jos fasadą papuošiantis pagrindinis judaizmo simbolis – plytų mūro Dovydo žvaigždė ir porinės nišės su segmentinėmis saramomis, kurios simbolizuoja Dešimties Dievo įsakymų plokštes.

Per Antrąjį pasaulinį karą sinagoga nebuvo susprogdinta, tačiau subjauro-

ta. Sovietmečiu taip pat negailestingai niokojama. Po sinagogos restauracijos joje veikia audiovizualiųjų menų centras, ekspozicija, pasakojanti žydų istoriją Alytuje.

Kauno g. 9, Alytus, tel. +370 315 49 927

GPS: 54.401036, 24.048025 (WGS)

3. NAMAS SU LIŪTUKAIS

Šis gyvenamasis namas taip vadinas todėl, kad laiptus į pastatą puošia liūtukų figūros. Namas pastatytas 1911 m. Tarpukariu šiame name gyveno vienas žymesnių Alytaus visuomenės veikėjų, advokatas Mendelis Bokšickis, čia gimė jo sūnus Saadia Bahatas, žinomas Izraelio menininkas. Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, M. Bokšickis su šeima pateko į Vilniaus getą. Dukrą Lilę išgel-

bėjo lietuviai, pavyko išsigelbėti ir sūnui. 1944–1953 m. šiame name buvo kalinami ir kankinami kovotojai už Lietuvos laisvę.

Vilniaus g. 27, Alytus

GPS: 54.399798, 24.048433 (WGS)

4. ATMINIMO AKMENYS BOKŠICKIŲ ŠEIMAI

Pirmasis atminimo akmuo Bokšickių šeimai prie namo, alytiškių vadinamo

„namu su liūtukais“, padėtas 2018 m. buvusiam namo savininkui Mendeliui Bokšickiui, žymiam tarpukario Alytaus visuomenės veikėjui. 2019 m. atminimo akmenys padėti dar trims jo šeimos nariams – žmonai Šeinai Bokšickienei, nužudytai 1943 metais Paneriuose, bei sūnui Saadijai Bahatui (Bokšickui) ir dukrai Lilijai Winterfeld (Bokšickaitei), kuriems pavyko išgyventi Holokaustą.

Atminimo akmenų padėjimo ceremonijoje, kurią inicijavo Bokšickių šeima, dalyvavo iš Izraelio atvykęs Saadia Bahatas su žmona Judit, vaikais ir anūkais.

Vilniaus g. 27, Alytus

GPS: 54.399798, 24.048433 (WGS)

5. BUVĘS KINO TEATRAS „PALAS“

1929 m. šiame pastate jau veikė kino teatras. Jis priklausė Kopeliui Šulmanui. Labai gaila, tačiau su juo itin negailestingai pasielgė laikas, šiandien buvusios pastato didybės neliko nė kvapo. O buvo metas, kai alytiškiui būdavo gėda prisipažinti, kad jame nežiūrėjo filmo. Paskutinis kino seansas parodytas 2002 m.

Vilniaus g. 25, Alytus

GPS: 54.399506, 24.048342 (WGS)

6. BUVĘS KINO TEATRAS „KAPITOL“

Pastatytas 1929 m. Tarpukariu jame veikė kino teatras, priklausęs Šajai Paktoriui. Po Antrojo pasaulinio karo čia buvo įsikūrusios kelios organizacijos, mėsos parduotuvė. 1993–2003 m. veikė ekspozicija, skirta lakūnams Steponui Dariui ir Stasiui Girėnui.

Vilniaus g. 13, Alytus

GPS: 54.398990, 24.047331 (WGS)

7. ALYTAUS ŽYDŲ SENŲJŲ KAPINIŲ DALIS

Šios Alytaus žydų kapinės buvo dabartinės Smėlio gatvės teritorijoje. Šiuo metu ant jų pastatyti įvairūs statiniai. Kapinės visiškai sunai-

kintos. Manoma, kad laidoti jose pradėta nuo XIX a. I p. Seniausias antkapis datuotas 1852 m.

Smėlio g., Alytus

GPS: 54.398887, 24.043707 (WGS)

8. ATMINIMO AKMUO HIRŠUI KALMANAVIČIUI

Hiršas Kalmanavičius buvo mokytojas, jam atminimo akmuo įdėtas šaligatvyje prie buvusio žydų mokyklos pastato.

Užuolankos g. 30, Alytus

GPS: 54.398337, 24.045601 (WGS)

9. ATMINIMO AKMUO ŠMUELIUI BEIRALUI

Verslininkas, visuomenės veikėjas Šmuelis Beiralas aktyviai dalyvavo Alytaus miesto ir apskrities savivaldos insti-

tucijų kūrimo. Buvo aktyvus įvairių lietuvių ir žydų draugijų narys.

Pulko g. 1, Alytus

GPS: 54.397642, 24.046546 (WGS)

10. ŽYDŲ MEMORIALAS

Antrojo pasaulinio karo metu Alytų okupavus vokiečiams, Vidzgirio miške, buvo šaudomi ir laidojami bendruose kapuose žydų tautybės žmonės. Šis miškas amžino poilsio vieta tapo ir daugeliui Alytaus krašto žydų. 1993 m. kovo 18 d., po rekonstrukcijos, Vidzgirio miške buvo atidengtas memorialas žydų aukoms atminti. Memorialo ansamblį sudaro simbolinė Dovydo žvaigždė, 9 piramidės, žyminčios žmonių palaidojimo vietas, obeliskas ir stela. Aukščiausiam memorialo kalnelyje stovi skausmo paminklas – sulaužyta Dovydo žvaigždė, simbolizuoja sulaužytus žmonių likimus ir gyvenimus.

Projekto autorė – architektė R. Vasiliauskienė, sulaužytos Dovydo žvaigždės autorius – skulptorius A. Smilingis.

Pulko g., Alytus

GPS: 54.377705, 24.040220 (WGS)

SIENINĖ TAPYBA ALYTUJE

Pora metų profesionalūs sieninės tapybos meistras įvairius Alytaus miesto pastatytus ir statinius puošia piešiniais. Tai originali gatvės galerija po atviru dangumi, suteikianti miestui daugiau spalvų ir žavesio. Kai kurie piešiniai subtiliai ir jautriai pasakoja Alytaus istoriją.

Norėdami pasigrožėti sietine tapyba Alytuje galite praeiti nedidelį maršrutą, o nuskanavę šį QR kodą pamatysite visus sieninės tapybos darbus mieste.

Atstumas: ~ 1,5 km.
Trukmė: ~ 1 val.
Kelio danga: šaligatvis.

1. SIUVĖJA SU KATINAIŠ

Prieškariu Alytaus Ugniagesių gatvėje veikė viena geriausių miesto Valerijos

Balsiukevičienės ir Juozo Kupčiūno siuvyklų. Istorijos verpetuose keitėsi miesto išplanavimas, gatvių tinklas, neliko senųjų pastatų, tačiau pasakojimai ir prisiminimai niekur nedingo.

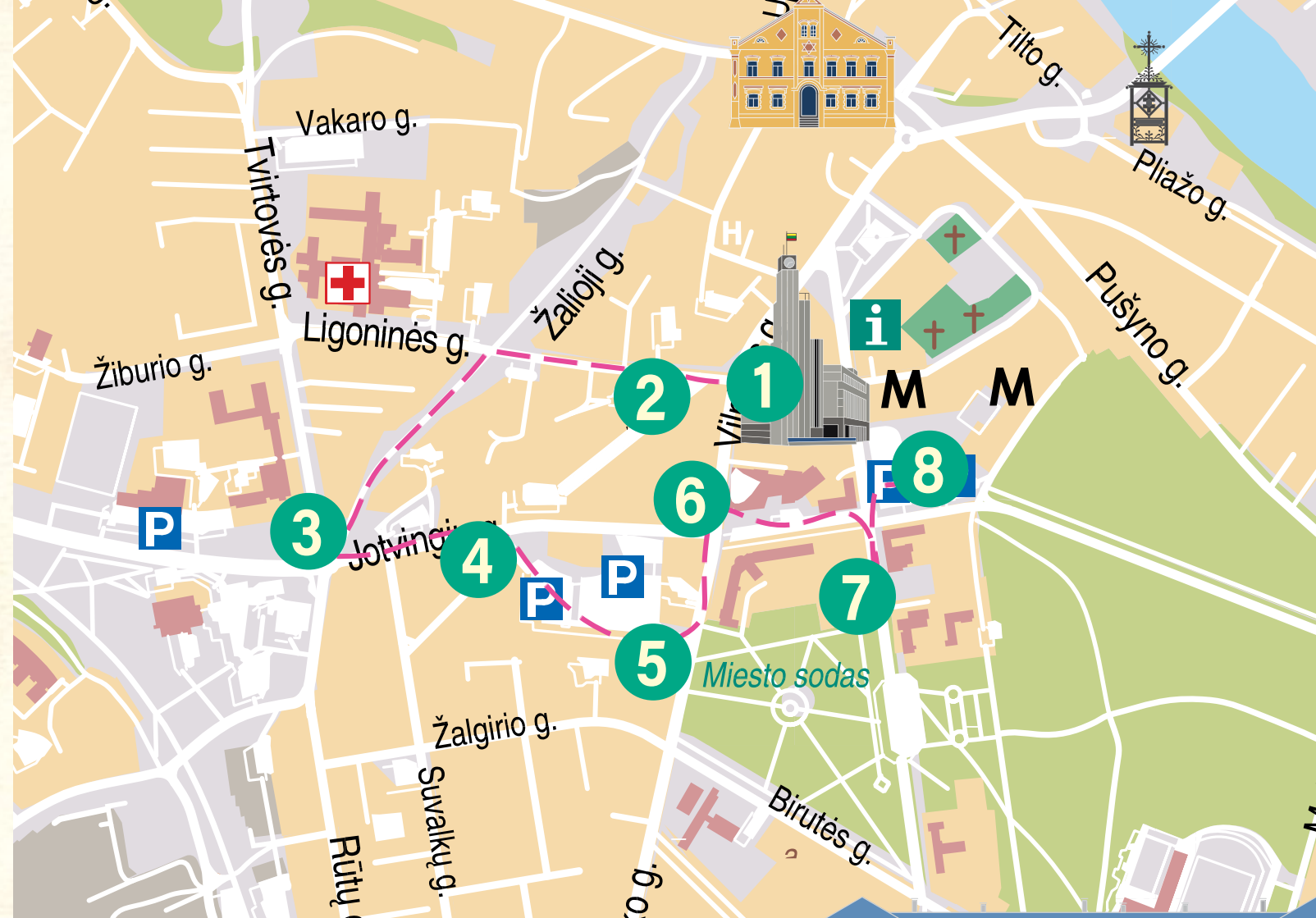
Piešinio aut. A. Šimonis

Ugniagesių g. 3, Alytus
GPS: 54.397576,
24.047402 (WGS)

2. JURGIS KUNČINAS

2022 metais, minint rašytojo Jurgio Kunčino 75-tąjį jubiliejų, P. Šematulskis Alytaus Jurgio Kunčino viešosios bibliotekos pastato sieną papuošė rašytojo portretu.

Seirijų g. 2, Alytus
GPS: 54.397611,
24.045167 (WGS)

3. NERŪPESTINGOS ATEITIES VIZIJA

Ispūdingo dydžio ir grožio T. Vincaičio ir K. Grubio piešinys 2020 m. papuošė Alytaus Jaunimo centro pastatą.

Tvirtovės g. 3, Alytus

GPS: 54.396633, 24.038128 (WGS)

4. VINGIS

Jame abstrakčioje visumoje persipina Alytaus miesto simboliai. Autorė E. Balnytė, tapė – VDA Monumentaliosios dailės studijų programos studentai.

Darbas atliktas 2019 m.

Jotvingių g. 7, Alytus

GPS: 54.395936, 24.041907 (WGS)

5. LAUKIANTIS KELEIVIS

2020 m. pastatą, kuris stovi netoli buvusios prieškario Alytaus autobusų stoties vietos, P. Šematulskis papuošė laukiančiu keleiviu.

Rato g. 7A, Alytus

GPS: 54.394906, 24.044453 (WGS)

6. TELEFONAS

Buvusio telegrafo pastatą „išduoda“ ant jo D. Janonio nupieštas telefonas.

Pulko g. 12A, Alytus

GPS: 54.396739, 24.045880 (WGS)

7. ŠAULIŲ NAMAI

Alytaus šaulių namų pastato rimčiai jaukumo suteikia originalus A. Širin piešinys, kurio kamputyje nupieštas taikos ženklas.

S. Dariaus ir S. Girėno g. 10, Alytus

GPS: 54.395465, 24.048685 (WGS)

8. GĖLIŲ MOTYVAI ANT PC NEMUNAS PASTATO

Įvairiaspalviais gėlių motyvais papuošta ir fasadinės, ir šoninės pastato sienų dalys (aut. P. Šematulskis). Piešinio aukščiausioje taške – strelicijos gėlės žiedas. Šis meno darbas ne tik suteikė naujų spalvų prekybos centro pastatui, bet taip pat puikiai dera su šalia piešinio esančia gėlių parduotuve.

Rotušės 10A, Alytus

GPS: 54.396472, 24.049564 (WGS)

VIDZGIRIO BOTANINIO DRAUSTINIO PAŽINTINIS GAMTOS TAKAS

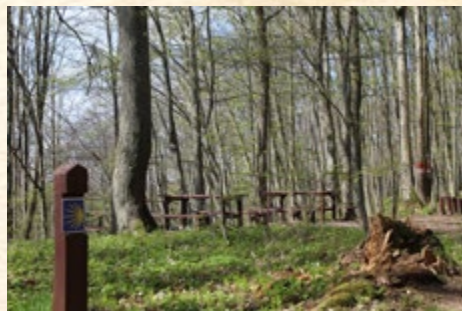

Atstumas: 4 km (žiedinis maršrutas) arba 9 km (ne žiedinis maršrutas).

Trukmė: ~ 2–4 val.

Kelio danga: miško takas.

Alytaus miesto teritorijoje driekiasi 452 ha Vidzgirio miškas (1960 m. 388 ha paskelbta botaniniu draustiniu) – unikali natūralios gamtos sala Alytaus mieste. Tokio miško neturi nei vienas iš didžiųjų Lietuvos miestų. Vidzgirio miške auga didžiausias vientisas skroblynas Lietuvoje (skroblynai saugomi visoje Europoje), veši plačialapiai bei griovų ir šlaitų miškai, ąžuolynai (amžius 100–120 m.), didelę botaninę vertę turintys retieji au-

galai, gyvena saugomos paukščių, varliagyvių ir vabzdžių rūšys. Senųjų ąžuolų drevėse gyvena niūriaspalvis auksavabalys (*Osmoderma eremita*) – vienas rečiausių ir labiausiai saugomų Europos vabalų.

2009 m. draustinis įtrauktas į Europos saugomų teritorijų tinklą „Natura 2000“.

Vidzgirio botaniniame draustinyje driekiasi pažintinis gamtinis takas. Jis prasideda prie informacinio stendo Pulko ir Vidzgirio gatvių sankirtoje (kad kelionė vyktų sklandžiai – rekomenduojame nusifotografuoti stende esantį žemėlapi). Visame miške nužymėti pasivaikščiojimo takai, sudarantys 9 km ilgio maršrutą, įrengti informaciniai stendai, krypties ženklai. Visas takas – ne žiedinis. Gam-

tinu požiūriu vertingiausioje teritorijoje įrengta apie 4 km žiedinė mokomoji tako dalis, kuri prasideda nuo automobilių stovėjimo aikštelės (GPS: 54.380301, 24.008476 (WGS)) prie tako link Radžiūnų piliakalnio. Ją galima pasiekti einant jau minėtu 9 km taku arba važiuojant autotransportu Santaikos gatve ir pasukus į žvyrelį prie lankytino objekto kelio ženklo „Radžiūnų piliakalnis 1,5“. Šis piliakalnis su gyvenviete datuojamas I tūkst. vid.– II tūkst. pr. Šlaitai statūs, 30–35 m aukščio, apaugę lapuočių mišku. Neseniai šalia jo buvo atrasti dar du piliakalniai – Radžiūnų piliakalnis ir Radžiūnų piliakalnis II.

Pulko g./Vidzgirio g., Alytus

GPS: 54.384514, 24.041450 (WGS)

ALYTUS – KETURIŲ PARKŲ MIESTAS

Alytus – vienas iš žaliausių miestų Lietuvoje. Daugiau kaip 30 % jo teritorijos užima žalieji plotai: parkai, skverai, gėlynai, miesto teritorijoje plyti Vidzgirio botaninis draustinis. Mieste yra keturi parkai: Miesto sodas, Kurorto, Jaunimo ir Likiškių parkai. Du iš jų – Alytaus centre. Keliaujant po miesto parkus galima ne tik grožėtis puoselėjama aplinka, tačiau ir susipažinti su miesto istorija.

Rekomendacija. Kelionę geriausia pradėti miesto centre – Rotušės aikštėje. Šalia jos yra automobilių stovėjimo aikštelė, kurioje galima palikti savo autotransporto priemonę. Maršrutas yra žiedinis, todėl nuo kur pradėsite kelionę į tą pačią vietą ir sugrįšite.

Atstumas: ~ 8 km.

Trukmė: ~ 4-5 val.

Kelio danga: šaligatvis, miško takas.

1. ROTUŠĖS AIKŠTĖ

Rotušės aikštė 1990 m. buvo pervadinta nuo 1954 m. miesto centre buvusi trikampė Komjaunimo aikštė. Prieškariu šioje vietoje plytėjo Rinkos aikštė, kurioje šurmuliudavo turgus. Didžiama aikštę supusių XX a. pradžios prekybos ir

gyvenamųjų namų buvo nugriauti, 1987 m. pradėjus statyti dabartinį Rotušės pastatą, kuris baigtas 1989 m.

Rotušės a., Alytus

GPS: 54.396250, 24.047521 (WGS)

2. VOVERAITĖ LIUSĖ

Skulptūra (aut. M. Zavadskis), skirta voveraitės Liusės atminimui. Tokiu vardu buvo pavadinta tikra voverytė Jaunimo parko voverių eglynėlyje. Ji atsiliepdavo į šį vardą, buvo labai drąsi, mielai imdavo riešutus iš žmogaus rankų. Deja, 2020 m. vasarą Liusė žuvo.

Rotušės a. 15, Alytus

GPS: 54.395995, 24.048005 (WGS)

3. BUVUSI KEPYKLA „HIGIENA“

Pastatyta 1930 m. Pirmame pastato aukšte veikė geriausia miesto kepykla, antrame aukšte buvo gyvenamieji kambariai.

Rotušės a. 15, Alytus

GPS: 54.396061, 24.048093 (WGS)

4. BUVĖS VIEŠBUTIS „NIUJORKAS“

Pastatas pastatytas 1933 m. Tarpukariu - tai moderniausias Alytaus viešbutis, kurio pirmame aukšte veikė valgykla, o

antrame aukšte buvo puikūs kambariai ir vonia.

Rotušės a. 14, Alytus

GPS: 54.396058, 24.048594 (WGS)

5. ŠAULIŲ NAMAI

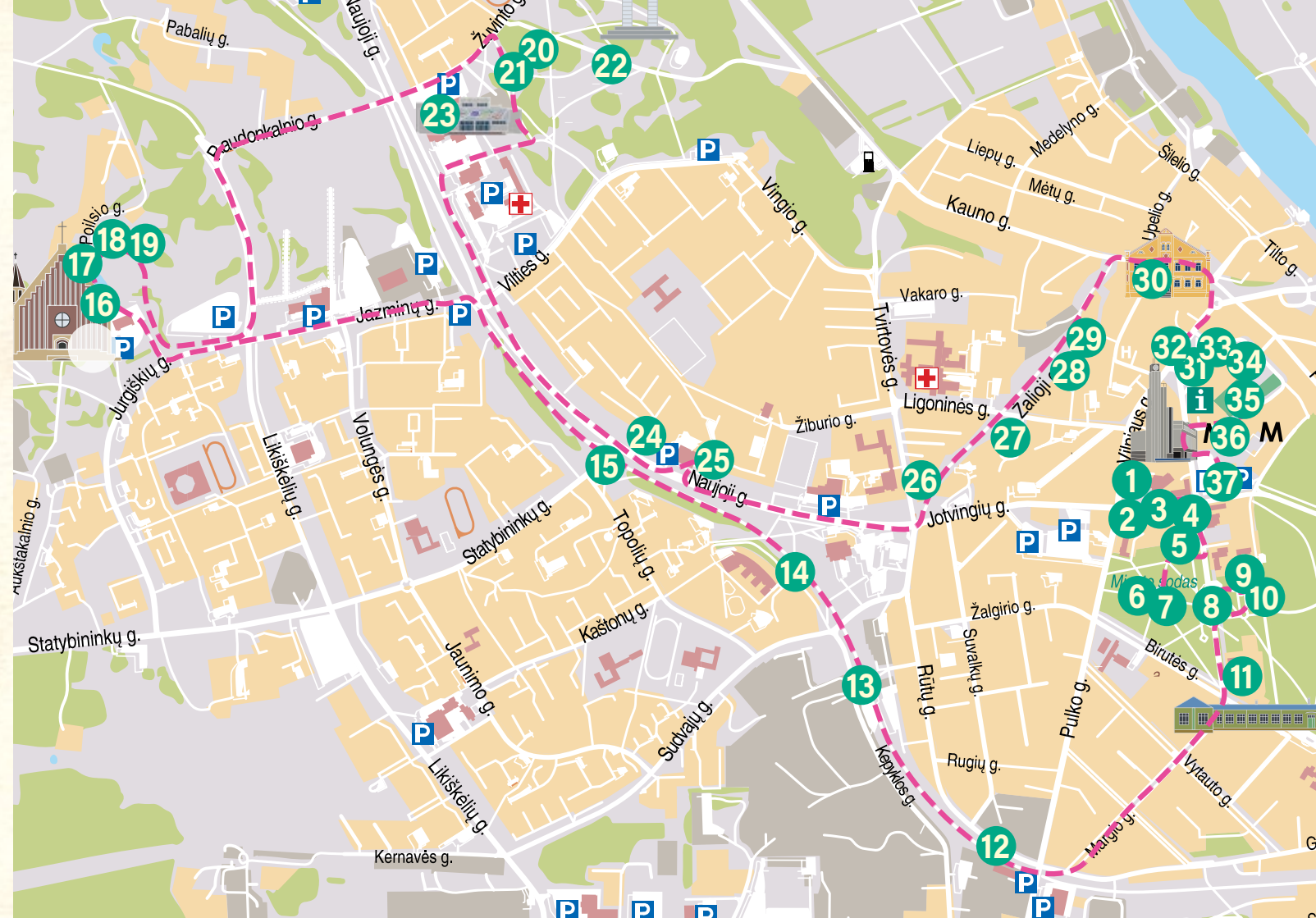
1938 m. baigti statyti modernūs, erdvūs Antano Juozapavičiaus – pirmojo karininko, žuvusio nepriklausomybės kovose, vardo šaulių namai, vadinti kurhauzu (tuo metu Alytus turėjo miesto kurorto statusą). Pirmame aukšte buvo įrengta didelė salė su scena, vestibuliu, valgykla bei veranda. Čia įsikūrusiame restorane vakarais grojo džiazas. Antrame aukšte įsikūrė šaulių klubas, A. Juozapavičiui skirtas muziejus, rūsyje – mankštos salė. Sovietmečiu čia veikė kultūros namai. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, pastatas grąžintas Alytaus šaulių rinkinei.

S. Dariaus ir S. Girėno g. 10, Alytus

GPS: 54.398586, 24.047652 (WGS)

6-7. MIESTO SODAS IR FONTANAS

Rožynais garsėjantis Miesto sodas, įkurtas pačiame Alytaus centre, suformuotas 1931 m. Iki šių dienų išliko 1936 m. įrengtas fontanas su baseinėliu, kuria-

dešimtmetyje buvo nugriauta politiniais sumetimais. Šiandienis Laisvės angelas Alytų papuošė 1991 m. Skulptorius J. Meškelevičius atkūrė skulptūrą, o skulptorius J. Blažaitis – paminklo bareljefus.

S. Dariaus ir S. Girėno g., Alytus
GPS: 54.394028, 24.049393 (WGS)

9-10. MEMORIALAS „NURIMĘS VARPAS“ IR KURORTO PARKAS

Alytaus Kurorto parko skvere stovi tautos kančių jamžinimo memorialas „Nurimęs varpas“ (aut. S. Žirgulis). Memorialas skirtas politiniams kalinams ir tremtiniam, Dainavos apygardos partizanams, taip pat 1941 metų birželio 22–28 dienų Lietuvos kariuomenės sukilėliams pagerbti.

Kurorto parkas įkurtas 1930 m. natūraliame pušyne. Pasivaikščiojimo takais galima pasiekti Nemuno senvagėje susiformavusius Didįjį ir Mažąjį Dailidės ežerus. Čia įrengti paplūdimiai, mediniai lieptai, dviračių takai, pavėsinės su lažavietėmis, treniruoklių aikštelės ir poilsio zonos.

S. Dariaus ir S. Girėno g., Alytus
GPS: 54.394115, 24.050380 (WGS)

11. ŽALIOJI GIMNAZIJA

Pirmoji gimnazija Alytuje buvo įkurta

1919 m., tačiau tuomet dar neturėjo savo pastato. 1925 m. gimnazistai atvėrė šio pastato duris – jis pastatytas iš buvusių carinių kareivinių pastato. Šiandien čia įsikūręs Kauno taikomosios dalės mokyklos Alytaus filialas. Mokykloje rengiami edukaciniai užsiėmimai, veikia mokinių darbų paroduvėlė.

S. Dariaus ir S. Girėno g. 27, Alytus
GPS: 54.392691, 24.050091 (WGS)

12. XIX A. GELEŽINKELIO TILTTELIS

Tipinio 1 sieksnio ilgio geležinkelio tilto atramos (pastatytos 1898 m.)
Sveikatos takas / Pulko g., Alytus
GPS: 54.388660, 24.042501 (WGS)

13. XIX A. GELEŽINKELIO SEIRIJŲ KELIO VIADUKAS

Tipinio 1 sieksnio ilgio geležinkelio viaduko atramos (pastatytos 1898 m.).
Sveikatos takas / Kepyklos g., Alytus
GPS: 54.392390, 24.037151 (WGS)

14. XIX A. GELEŽINKELIO SIMNO PLENTO VIADUKAS

Išlikę apardyti du geležinkelio viaduko liekanų ramstai. Simno plento tiltas-viadukas buvo skirtas vežimų eismui virš geležinkelio. Nuvažiavimui nuo viaduko buvo įrengta lenkta sankasa, supilta

dar statant geležinkelį 1898 m. Kadangi susisiektas traukiniais tarp Alytaus ir Kauno tarpukaryje nebuvo intensyvus, tikėtina, kad Antrojo Pasaulinio karo metu Simno plento viaduko perdanga buvo išardyta.

Sveikatos takas (einant link Sudvajų g.), Alytus
GPS: 54.394276, 24.035593 (WGS)

15. XIX A. GELEŽINKELIO TILTTELIS

Tipinio 1 sieksnio ilgio geležinkelio tilto atramos (pastatytos 1898 m.)
Sveikatos takas / Statybininkų g., Alytus
GPS: 54.397178, 24.028135 (WGS)

16. ALYTAUS ŠVČ. MERGELĖS MARIJOS KRIKŠČIONIŲ PAGALBOS BAŽNYČIA

Tai naujausia Alytaus bažnyčia, konsekruota 2001 m. Vienbokštė, trinarvė,

pseudobazilikinė, jai pritaikytas Skandinavijos bažnyčioms būdingas eksterjeras.

Jurgiškių g. 4, Alytus
GPS: 54.399868, 24.010630 (WGS)

17. PAMINKLAS „LIETUVIAMS, ŽUVUSIEMS AFGANISTANE, ATMINTI“

Pastatytas 2005 m. Alytaus Afganistano karo veteranų klubo iniciatyva.
Jurgiškių g., Alytus
GPS: 54.400508, 24.011035 (WGS)

18. AŽUOLIUKŲ GIRAITĖ „KABULO AŠARA“ LIKIŠKIŲ PARKE

2005 m. Alytaus Afganistano karo veteranų klubo nariai pasodino ažuoliukų giraitę „Kabulo ašara“, skirtą Afganistano kare žuvusiems lietuviams.
Jurgiškių g., Alytus
GPS: 54.400393, 24.011424 (WGS)

19. LIKIŠKIŲ PARKAS

Likiškių parkas yra vienas jauniausių miesto parkų, pradėtas kurti ir sodinti 1994 m. Parke stūkso aukščiausia (165 m) kalva Alytuje.
Jurgiškių g., Alytus
GPS: 54.400649, 24.011993 (WGS)

20–22. JAUNIMO PARKAS, JO SKULPTŪROS IR MEILĖS LABIRINTAS

Jaunimo parkas įkurtas 1982 m. Po poros metų jame grupė skulptorių sukūrė pirmąją Lietuvoje aštuonių metalo plastikos skulptūrų kompoziciją, savo ryškio-mis spalvomis suteikiančią savitą veidą parkui. Prabėgus geram dešimtmečiui šį skulptūrų ansamblį papildė dar dvi, užsienio autorių dovanotos skulptūros. Šiandien Jaunimo parką puošia išpuoselėti gėlynai, jis pritaikytas renginiams ir ramiam poilsiui: čia įrengtos vaikų žaidimų aikštelės, šachmatų, sporto, riedlenčių, parkūro aikštelės, pažymėti dviračių takai, įrengta dvi dviračių kalnelių trasos, grilio zona, tinklinio ir krepšinio aikštelės. Galima paklaidžioti meilės labirinte..

Parko g., Alytus
GPS: 54.404933, 24.027689 (WGS)

23. SKULPTŪRA „ŽIEDAS“

Tai „grojanti“ skulptūra: skulptorius panaudojo kinetinius elementus – kabančias plokštumas, pučiant stipriam vėjui jų skleidžiamas ūkimas panašus į varpo gaudesį. Skulptūra pastatyta 1982 m. „Žiedas“ (dar kartais vadinama „Kosmosu“, aut. T. K. Valaitis).

Naujoji g., Alytus

GPS: 54.403384, 24.022185 (WGS)

24. LAIMINGI VAIKAI = VAIKAI TARP MŪŠŲ

Brolių Gataveckų sieninės tapybos darbas, kuriuo norėta atkreipti dėmesį į globos įstaigose augančius vaikus.

Naujoji g. 10, Alytus

GPS: 54.397301, 24.029508 (WGS)

25. SKULPTŪRA „VANDENŲ ŽVĖRIS SU LIŪTO KOJOMIS“

1981 m. prie tuometinės parduotuvės „Žuvintas“ buvo pastatyta metalo plastikos skulptūra-fontanas „Vandenų žvėris su liūto kojomis“ (aut. L. Virbickas).

Naujoji g. 8, Alytus

GPS: 54.39702, 24.031321 (WGS)

26. SAKURŲ ALĖJOS VOVERAITĖ

Nerūdijančio plieno voveraitė Sakurų alėjoje įsikūrė 2020 m. rudenį. Tokių voveraitė

veraičių nuo 15 iki 30 cm aukščio galima rasti visame mieste. Skulptūrėlės pagamino AB „Astra LT“, ant kiekvienos lazeriu išgraviruotas ženklas „Alytus–Myliu“.

Žalioji g., Alytus

GPS: 54.39615, 24.039196 (WGS)

27. SAKURŲ ALĖJA

2016 m. Alytuje oficialia buvo atidaryta sakurų alėja. Nuo tada kasmet Alytaus įmonės miestui dovanoja sakurų medžius.

Žalioji g., Alytus

GPS: 54.399025, 24.043503 (WGS)

28. SKULPTŪRA „PAVASARIS“

Metalo plastikos skulptūra „Pavasaris“ (aut. V. Jarutis) sukurta 1986 m. Kūrinys simbolizuoja augimą, judėjimą, demonstruoja meistro lengvą ranką ir brandžią mintį. 2019 m. skulptūra papuošė Sakurų alėją.

Žalioji g., Alytus

GPS: 54.397894, 24.041691 (WGS)

29. ALYTAUS ŽYDŲ SENŲJŲ KAPINIŲ DALIS

Šios Alytaus žydų kapinės buvo dabartinės Smėlio gatvės teritorijoje. Šiuo metu ant jų pastatyti įvairūs statiniai. Kapinės visiškai sunaikintos. Manoma,

kad laidoti jose pradėta nuo XIX a. I p. Seniausias antkapis datuotas 1852 m.

Smėlio g., Alytus

GPS: 54.398887, 24.043707 (WGS)

30. BUVUSI ALYTAUS SINAGOGA

Pastatyta 1911 m. Sinagogos pastatą iš aplinkos išskiria jos fasadą papuošiantis pagrindinis judaizmo simbolis – plytų mūro Dovydo žvaigždė ir porinės nišelės su segmentinėmis sąramomis, kurios

simbolizuoja Dešimties Dievo įsakymų plokštes.

Per Antrąjį pasaulinį karą sinagoga nebuvo susprogdinta, tačiau subjaurota. Sovietmečiu taip pat negailestingai niokojama. Po sinagogos restauracijos joje veikia audiovizualiųjų menų centras, ekspozicija, pasakojanti žydų istoriją Alytuje.

Kauno g. 9, Alytus, tel. +370 315 49 927

GPS: 54.401036, 24.048025 (WGS)

31–33. SENAMIESČIOS SKVERAS, FONTANAS IR VOVERAITĖ

Prieš Antrąjį pasaulinį karą čia buvo gyvenamieji, prekybininkų ir amatininkų namai, kurie subombarduoti per pirmą vokiečių lėktuvų antskrydį. Po karo namai nebuvo atstatyti, o buvo suformuota aikštė. 2012 m. buvo rekonstruotas skveras, įrengtas margaspalvis fontanas. Ant suoliuko, greta knygų namelio įsitaisiusi bronzinė voveraitė (aut. M. Zavadskis), kurią paglosčius atsiranda noras skaityti knygas.

Bažnyčios g./Alyvų tak., Alytus

GPS: 54.399150, 24.048954 (WGS)

34. PAMINKLAS DAINAVOS APYGARDOS PARTIZANAMS

2020 m. Senamiesčio skvere pastatytas paminklas Dainavos apygardos partizanams (aut. G. Jonkus). Apatinėje postamento dalyje yra užrašas „Dainavos apygardos partizanams 1944–1953“, kitoje pusėje – „Tikėjimas, Laisvė, Nepriklausomybė, Santarvė“.

Alyvų takas, Alytus

GPS: 54.399271, 24.049264 (WGS)

35. ALYTAUS ŠV. ANGELŲ SARGŲ BAŽNYČIA

Pastatyta 1830 m. Dabartinis bažnyčios interjeras neobarokinis, yra meninė vertė turinčių sakralinių vertybių. Šalia bažnyčios esančiose kapinėse ilsisi 114 savanorių, žuvusių kovose už Lietuvos nepriklausomybę. Tarp jų ir Antanas Juozapavičius, pirmasis karininkas, žuvęs šiose kovose.

Savanorių g. 5, Alytus

GPS: 54.399019, 24.050574 (WGS)

36. ALYTAUS KRAŠTOTYROS MUZIEJUS

Įkurtas 1928 m. Modernios ir interaktyvios ekspozicijos išradingai pasakoja krašto istoriją. Čia galima pasisvečiuoti

XX a. pr. dzūko kieme – užsukti į pirkią, tvartą, klestelti akį klėtin, pasiklausyti dzūkiškos šnektos ir, kas retai muziejuose būna, liesti eksponatus. Po to – išdžiai praeiti 1915 m. Alytaus Vilniaus gatvę, šmurkštelėti į karčiamą ir pajusti to meto dvasią. Originaliai Alytaus istoriją pateikia ekspozicija „Gyvenimas abipus Nemuno“.

Muziejuje vyksta edukaciniai užėmimai mokiniams ir suaugusiems.

Savanorių g. 6, Alytus

GPS: 54.397854, 24.050482 (WGS)

37. GĖLIŲ MOTYVAI ANT PC NEMUNAS PASTATO

Įvairiaspalviais gėlių motyvais papuošta ir fasadinės, ir šoninės pastato sienų dalys (aut. P. Šematulskis). Piešinio aukščiausiam taške – strelicijos gėlės žiedas. Šis meno darbas ne tik suteikė naujų spalvų prekybos centro pastatui, bet taip pat puikiai dera su šalia piešinio esančia gėlių parduotuve.

Rotušės 10A, Alytus

GPS: 54.396472, 24.049564 (WGS)

ŠV. JOKŪBO PILIGRIMŲ KELIO ATKARPA ALYTAUS KRAŠTE

Kelias prasideda ties Latvijos ir Lietuvos siena ir pasiekia Lenkiją. Lietuvoje piligrimų kelias suskirstytas į vidutiniškai 25 kilometrų dienos kelionės etapus, jis sužymėtas tradicinėmis geltonomis rodyklėmis bei kriauklėmis. Alytaus krašte piligrimų kelio yra beveik 70 km. Etapų stotelėse veikia piligrimų nakvynės, maitinimo įstaigos ir kita reikalinga infrastruktūra. Daugiau informacijos apie Šv. Jokūbo kelio atkarpas Alytaus krašte galite rasti nuskanavę QR kodus.

Atstumas: ~ 70 km.

Trukmė: ~ 3 d.

Kelio danga: žvyrkelis, miško takas, šaligatvis.

1. PUNIA

Punia buvo viena iš mėgstamiausių Vytauto Didžiojo vietovių. Čia jis buvo įkūręs savo rezidenciją, kurioje per metus praleisdavo po porą mėnesių.

Punia, pirmą kartą rašytiniuose šaltiniuose paminėta 1382 m., tačiau manoma, kad 1336 m. būtent ant Punios piliakalnio vyko žymusis Pilėnų mūšis, kurio metu pilies gynėjai ir gyventojai nutarė žūti liepsnose, bet nepasiduoti priešams.

Punioje prasideda Nemuno kilpų regioninis parkas. Miestelio Šv. apaštalo

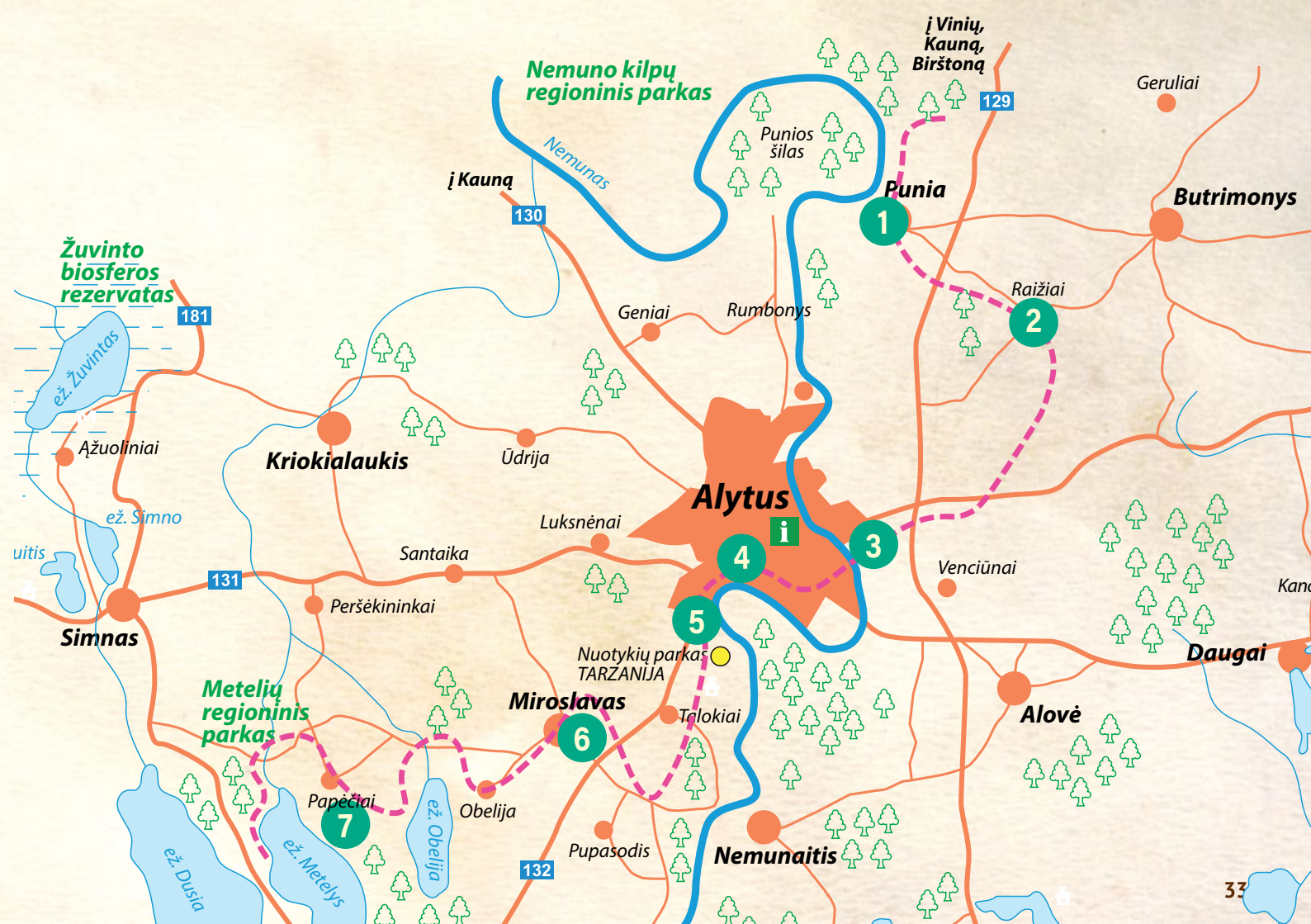
Jokūbo bažnyčia įtraukta į Šv. Jokūbo piligrimų kelią Lietuvoje. Punioje galima aplankyti Punios piliakalnį, Šv. Jurgio mūrinę koplytėlę, skirtą 1831 m. sukilimo dalyviams atminti, Nečiukos šaltinėlj, senąsias Punios žydų kapines, kraštotyrinę etnografinę ekspoziciją „Punia amžių bėgyje“.

Punia, Alytaus r.

GPS: 54.512021, 24.095688 (WGS)

2. RAIŽIAI

Raižių kaimas, kuriame apsigyveno totoriai, buvo įkurtas XV a. pa. – XVI a. pr. Šiandien čia stovi 1889 m. pastatyta mečetė. Ji vienintelė Lietuvoje veikė sovietmečiu. Mečetė medinė, stačiakampio plano su penkiasiene iškyša apsidos

fasade, dvišlaičiu skardiniu stogu, kurio viršuje yra nedidelis minareto bokštelis, liaudies architektūros formų. 2010 m. birželio 26 d. Raižiuose, ant kalnelio, atidengtas paminklas Vytautui Didžiajam (skulpt. Jonas Jagėla). Ta pačia proga prie mečetės sumontuoti Jono Naviko sukurti du saulės laikrodžiai, kurių vienas rodo vietos laiką, antrasis – Griunvaldo (Lenkija). Tai vieninteliai tokie laikrodžiai Lietuvoje. Raižių apylinkėse yra keletas senųjų totorių kapinių.

Raižių k., Punios sen., Alytaus r.
GPS: 54.479942, 24.187726 (WGS)

3. PIRMASIS ALYTUS

Alytus – didžiausias Pietų Lietuvos miestas. Pirmą kartą paminėtas 1377 m. Magdeburgo teises gavo 1581 m. Pro miestą tekantis Nemunas Alytų padalino į dvi dalis: ten, kur stūkso piliakalnis, dešiniajame upės krante, kūrėsi pirmieji

gyventojai, todėl ir pavadino Pirmuoju Alytumi. Kairėje Nemuno pusėje miestas įsikūrė šiek tiek vėliau ir buvo pavadintas Antruoju Alytumi.

Dešiniame Nemuno kranto Alytuje galima pamatyti Moterties upelio tunelį, piliakalnį, archeologijos muziejų, istorinę Pirmojo Alytaus aikštę, senąsias žydų kapines ir Šv. Liudviko bažnyčią, įtrauktą į Šv. Jokūbo piligrimų kelio šventovių sąrašą. Abiejų Nemuno pusių Alytų sujungia aukščiausias Lietuvoje pėsčiųjų ir dviračių Baltosios rožės tiltas.

Baltosios rožės tiltas
GPS: 54.393116, 24.081376 (WGS)

4. ANTRASIS ALYTUS

Ši Alytaus pusė sparčiai pradėjo plėstis ir augti XIX a. pab., kai Alytus buvo paskelbtas III klasės tvirtove: čia buvo tiesiami plentai, statomi tiltai, kareivinės ir fortai.

Norint geriau pažinti miestą ir jo istoriją reikia aplankyti moderniai su interaktyviomis ekspozicijomis įrengtą Alytaus kraštotyros muziejų, buvusią sinagogą (audiovizualiųjų menų centrą), vaikų poeto Anzelmo matučio memorialinį muziejų, Senamiesčio skvere pailsėti gėrintis fontanu, pasivaikštinėti rožariumais garsėjančiame Miesto sode, pamatyti

„Laisvės angelo“ paminklą, skirtą žuvusiems už Lietuvos laisvę, įvertinti miestą puošiančius sieninės tapybos piešinius.

5. VIDZGIRIO BOTANINIS DRAUSTINIS

Tęsiant kelionę ir norint palikti Alytų, reikės įveikti atkarpą iki Miroslovo, kurios dalis driekiasi Vidzgirio botaniniame draustinyje įrengtu gamtos taku. Čia

kelias bus nužymėtas rodyklėmis, rasite informacinius standus apie draustinio augalus ir gyvūnus. Įkopsite į Radziūnų piliakalnį, nusileidus pasieksite nuotykių parką „Tarzanija“.

Pulko g. / Vidzgirio g., Alytus
GPS: 54.384514, 24.041450 (WGS)

6. MIROSLAVAS

Miroslovo apylinkės Alytaus krašte žymios didinga jotvingiška praeitimi.

Gilioje senovėje šiose vietose gyveno bebaimės, karingos jotvingių gentys. Jų buvimą liudija iki mūsų dienų išlikę vietovardžiai, piliakalniai ir pilkapynai.

Miroslovas rašytiniuose šaltiniuose aktyviau minėti pradedamas XVII a. 1744 m. įkuriama Miroslovo parapija, šie metai ir laikomi miestelio įkūrimo data. Šiandien čia stovi Švč. Trejybės bažnyčia, du partizanus pagerbiančius paminklai, visai netoli – buvęs aukų kalnas Olakalnis, ant kurio stovinti koplyčia puikuoja Miroslovo herbe.

Miroslovas, Alytaus r.
GPS: 54.331685, 23.895263 (WGS)

7. PAPĖČIŲ PILIAKALNIS IR LAUMĖS AKMUO

Palikę Miroslovą, keliaudami link Lazdijų pakeliui galėsite pamatyti Papėčių piliakalnį (GPS: 54.314143, 23.797019 (WGS)), nuo kurio atsiveria vaizdas į didžiuosius Dzūkijos ežerus: Obeliją, Metelį ir Dusią. Taip pat šiek tiek išsukę iš kelio galėsite paliesti Laumės akmenį (GPS: 54.305000, 23.794000 (WGS)). Pasakojama, jog akmuo naktimis virsta burtininke, kuri iki pirmųjų gaidžių gąsdina vėlyvus keleivius.

„MIŠKO TAKO“ ATKARPA ALYTAUS KRAŠTE

„Miško takas“ yra Europos ilgų atstumų pėsčiųjų maršruto E11 dalis Baltijos šalyse, einanti per gražiausius Latvijos, Lietuvos ir Estijos miškus bei nacionalinius parkus. Maršruto pradžia yra Lenkijos ir Lietuvos pasienyje – Lazdijuose, tęsiasi Latvijoje ir pasiekia Estiją. Viso maršruto ilgis ~2 141 km. Lietuvoje – 747 km. Dalis šio maršruto driekiasi ir Alytaus krašte. Daugiau informacijos galėsite rasti nuskanavę QR kodu.

Atstumas: ~ 60 km.

Trukmė: ~ 2-3 d.

Kelio danga: miško keliai ir takai, žvyreliai, asfaltuotų kelių pakraščiai, šaligatviai.

1. DIDYSIS DZŪKIJOS AKMUO

Nuo Merkinės kelias veda link Alytaus krašto – pirmasis sustojimas prie Didžiojo Dzūkijos akmenų Vangelonyse. Tai didžiausias riedulys Dzūkijoje ir devintas pagal dydį Lietuvoje. Akmenų perimetras – 18,03 m, aukštis – 3,82 m, ilgis – 7,1 m, plotis – 4,58 m, tūris – 65,04 m³, svoris – 176 tonos.

Legenda pasakoja, jog šį akmenį nešė du milžinai, vienas jų užsikabino už kalvos ir ši sunkybė jiems išslydusi iš rankų giliai žemėn įsmigo.

Vangelonių k., Nemunaičio sen., Alytaus r.
GPS: 54.272427, 24.020280 (WGS)

2. NEMUNAITIS

Nemunaitis prieš daugelį amžių įsikūrė ant pušynuose skandinavo Nemuno kranto. Tai, kad miestelis yra neatsiejamas nuo Nemuno, liudija ir jo pavadinimas: Nemunaitis – dzūkiškas malonybinis Ne-

muno vardas. Nemunaičio pilis minima 1384 m. kryžiuočių karų aprašymuose. Miestelyje galima pamatyti Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčią (pastatyta (1904 m.), jos šventoriuje įrengta Lurdo grotą, Pranciškonų vasarnamį, kuriame 1945 m. birželio 3 d. prisiekė 120 A. Ramanausko Vanago vadovaujamų partizanų vardas. Nemunaičio pilis minima 1384 m. kryžiuočių karų aprašymuose. Miestelyje galima pamatyti Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčią (pastatyta (1904 m.), jos šventoriuje įrengta Lurdo grotą, Pranciškonų vasarnamį, kuriame 1945 m. birželio 3 d. prisiekė 120 A. Ramanausko Vanago vadovaujamų partizanų vardas.

ny, paminklą žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę, žydų senųjų kapinių dalį. Pasivaikštinėti Nemuno krante pėsčiųjų taku, kuris įrengtas rekreacinėje zonoje (Kranto g.), ir veda iki Klebono akmens Nemune. Netoli ir Nemunaičio klintinių tufų atodanga.

Nemunaitis, Alytaus r.

GPS: 54.302194, 24.019245 (WGS)

3. KLEBONO AKMUO NEMUNE TIES ALYTUMI

Legenda pasakoja, kad labai seniai po Alytuje siautuso maro prasidėjo didelis badas. Klebonas, negalėdamas žiūrėti, kaip iš bado miršta žmonės, iš likusių gyvųjų surinko pinigus ir išplaukė pirkti grūdų. Kelionė užtruko. Klebonas ilgai negrįžo. Gyventojai ir toliau vienas po kito mirė iš bado, keikdami kleboną, kad šis veikiausiai juos apgavo: pasiėmė

pinigus ir išplaukė. Kai klebono laivas su grūdais priartėjo prie Alytaus, pakilo didelis viesulas ir trenkė į jį praeiksmų žaibas. Taip laivas akmeniu pavirto. Vėliau šį akmenį žmonės Klebono akmeniu praminė. Greta yra Muiželėnų miško rekreacinė zona. Čia įrengtos pavėsinės, laužavietės, suoliukai. Vaikams įrengtos smėliadėžės, sūpynės, buomai, kopėčios.

Muiželėnų miško rekreacinė zona, Alytaus sen., Alytaus r.

GPS: 54.391437, 24.085046 (WGS)

4. AUKŠČIAUSIAS LIETUVOJE PĖSČIŲJŲ IR DVIRAČIŲ TILTAS

Aukščiausias Lietuvoje Baltosios rožės pėsčiųjų ir dviračių tiltas (aukštis – 38,1 m, ilgis – 240 m.), pastatytas ant išlikusių XIX a. geležinkelio tilto taurų.

Tiltą puošia V. Kančiausko skulptūra „Obels žiedas“.

Baltosios rožės tiltas, Alytus

GPS: 54.393116, 24.081376 (WGS)

5. ALYTAUS PILIAKALNIS

Tai šimtmečius meną miesto įkūrimo liudininkas, kurio papėdė puošia skulptūrų ekspozicija „Alytaus piliakalnio protėviai“. Jo papėdėje teka Alytupio upelis, kuris mena gražią meilės istoriją, padovanojusi miestui vardą. Kadaise gyveno

kunigaikštis Alyta, kuris pamilo vaidilutę Mirgrausėlę. Jam žuvus mūšyje Mirgrausėlė taip gaudžiai verkė, kad jos ašaros upeliu pradėjo tekėti į Nemuną. Upelį žyniai pavadino Alytupiu, o greta įsikūrusį miestą – Alytumi.

Piliakalnis datuojamas I tūkst. vid. – XIV a. Ant jo stovėjo medinė Alytaus pilis, kuri minima 1384 m. ir 1387 m.

Piliakalnio g., Alytus

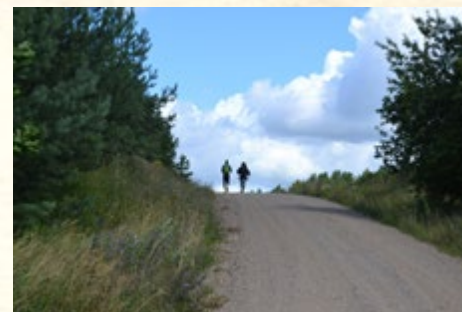
GPS: 54.396871, 24.078962 (WGS)

6. POILSIO ZONA PRIE ALYTAUS PILIAKALNIO

Greta Alytaus piliakalnio yra įrengta puiki poilsio zona: pavėsinės, laužavietės, vaikų žaidimo aikštelė, treniruokliai. Yra automobilių stovėjimo aikštelė.

Piliakalnio g., Alytus

GPS: 54.397776, 24.079853 (WGS)

7. KURORTO PARKAS

Kurorto parkas įkurtas 1930 m. natūraliame pušyne. Pasivaikščiojimo takais galima pasiekti Nemuno senvagėje susiformavusius Didįjį ir Mažąjį Dailidės ežerus. Čia įrengti paplūdimiai, mediniai lieptai, dviračių takai, pavėsinės su laužavietėmis, treniruoklių aikštelės ir poilsio zonos.

GPS: 54.387512, 24.068459 (WGS)

8. LAISVĖS ANGELO PAMINKLAS

Pastatytas 1929 m. (aut. A. Aleksandravičius). Laisvės angelas – tai pagarbos ir atminimo ženklas žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę. Paminklui teko atlaikyti kelis gamtos ir istorijos išbandymus: 1934 m. skulptūra subyrėjo trenkus žaibui (atstatyta po trejų metų), o 6-ajame dešimtmetyje buvo nugriauta politiniais sumetimais. Šiandienis Laisvės angelas

Alytų papuošė 1991 m. Skulptorius J. Meškelevičius atkūrė skulptūrą, o skulptorius J. Blažaitis – paminklo bareljefus.

S. Darius ir S. Girėno g., Alytus

GPS: 54.394028, 24.049393 (WGS)

9. ALYTAUS Miesto SODAS

Rožynais garsėjantis Miesto sodas, įkurtas pačiame Alytaus centre, suformuotas 1931 m. Iki šių dienų išliko 1936 m. įrengtas fontanas su baseinėliu, kuriame kadaise plaukiojo auksinės žuvėlės ir žydėjo lelijos. Fontaną buvo sumanyta įkurdinti parko centre, kad būtų tarsi saulutė, o visi nuo jo besidriekiantys takeliai – tarsi saulės spinduliukai. Ne vieną priverčia nusišypsoti sode dūkstančios voveraitės. Jame auga 55 medžių ir krūmų rūšys. Miesto sode visais laikais įsimylėjęliai skyrė pasimatymus.

S. Darius ir S. Girėno g., Alytus

GPS: 54.394178, 24.047430 (WGS)

greta knygų namelio įsitačiusi bronzinė voveraitė (aut. M. Zavadskis), kurią paglostčius atsiranda noras skaityti knygas. 2020 m. Senamiesčio skvere pastatytas paminklas Dainavos apygardos partizanams.

Bažnyčios g./Alyvų tak., Alytus

GPS: 54.399150, 24.048954 (WGS)

11. ALYTAUS KRAŠTOTYROS MUZIEJUS

Įkurtas 1928 m. Modernios ir interaktyvios ekspozicijos išradingai pasakoja krašto istoriją. Čia galima pasisvečiuoti XX a. pr. dzūko kieme – užsukti į pirkį, tvartą, klestelti akį klėtin, pasiklausyti džiūkiškos šnektos ir, kas retai muziejuje būna – liesti eksponatus. Po to – išdi-

džiai praeiti 1915 m. Alytaus Vilniaus gatvė, šmurkštelėti į karčiamą ir pajusti to meto dvasią. Originaliai Alytaus istoriją pateikia ekspozicija „Gyvenimas abipus Nemuno“.

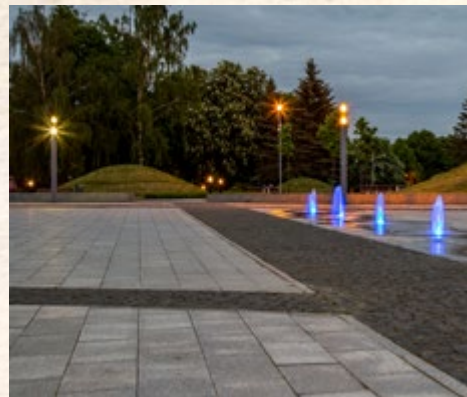
Muziejuje vyksta edukaciniai užėmi- mai mokiniams ir suaugusiems.

Savanorių g. 6, Alytus

GPS: 54.397854, 24.050482 (WGS)

12. BUVUSI ALYTAUS SINAGOGA

Pastatyta 1911 m. Sinagogos pastatą iš aplinkos išskiria jos fasadą papuošiantis pagrindinis judaizmo simbolis – plytų mūro Dovydo žvaigždė ir porinės nišės su segmentinėmis sąramomis, kurios simbolizuoja Dešimties Dievo įsakymų plokštes.

Per Antrąjį pasaulinį karą sinagoga nebuvo susprogdinta, tačiau subjau- rota. Sovietmečiu taip pat negailestingai niokojama. Po sinagogos restauracijos joje veikia audiovizualiųjų menų centras, ekspozicija, pasakojanti žydų istoriją Alytuje.

Kauno g. 9, Alytus

GPS: 54.401036, 24.048025 (WGS)

13. ŠV. LIUDVIKO BAŽNYČIA

Pirmą kartą bažnyčia pastatyta 1524 m. Jai sudegus, 1818 m. iškilo mūriniai klasicizmo stiliaus maldos namai. Tai vienas seniausių Alytaus pastatų. Bažnyčios varpinėje skamba garsiausio Lietuvos liejimo meistro Jono Delamarso 1669 m. nulietas varpas. Beje, šio meistro iš- lietas varpas Vilniaus Katedros varpinėje praneša miestiečiams valandas. Legenda byloja, jog Jonas Delamarsas liejant var- pus visuomet įdėdavo savo mylimosios plauką, todėl jų skambesys buvo toks ypatingas.

Šv. Liudviko bažnyčia įtraukta į Šv. Jo- kūbo kelią Lietuvoje.

Panemuninkėlių g. 7, Alytus

GPS: 54.404577, 24.057877 (WGS)

14. ARCHEOLOGIJOS MUZIEJUS

Muziejus įsikūręs XVI a. skliautuotuose

rūsiuose, jo erdvė suskirstyta į tris dalis. Pirmoji – pristato akmens amžiaus radi- nius Lietuvoje ir titnago reikšmę Pietų Lietuvoje. Antroji – skirta geležies am- žiui, jos akcentas – jotvingių genčių gy- venimas. Trečioji – pasakoja Alytaus isto- riją nuo jos ištakų iki XVI a., kai Dzūkijos sostinei suteiktos miesto teisės. Ekspozi- cijoje galima apžiūrėti archeologų radi- nius iš Alytaus piliakalnio papėdės kapi- nyno ir Pirmojo Alytaus istorinės aikštės.

Jiezo g. 2, Alytus

GPS: 54.403262, 24.065897 (WGS)

15. PAMINKLINIS AKMUO „NORMANDIJA–NEMUNAS“

1981 m. Alytuje, prie aerodromo, ku- riame bazavosi legendinė „Normandija– Nemunas“ lakūnų eskadrilė, šiam įvykiui atminti buvo atidengtas paminklinis akmuo. 2004 m. netoli akmens buvo atidengta medinė stela šiam pulkui pa- gerbti.

Lakūnų g., Alytus

GPS: 54.410873, 24.068000 (WGS)

16. PUNIOS ŠV. APAŠTALO JOKŪBO BAŽNYČIA

Bažnyčia pastatyta 1863 m., vietoj prieš šešerius metus sudegusios seno- sios. Jos architektūra – baroko ir klasi-

cizmo junginys. Pirmoji bažnyčia Punioje pastatyta 1425 m., Vytauto Didžiojo pa- liepimu, todėl jo atminimas gerbiamas iki šių dienų – bažnyčioje kabo šio kuni- gaikščio portretas.

Punios Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčia įtraukta į Šv. Jokūbo kelią Lietuvoje.

Kauno g. 1, Punia, Alytaus r., tel. +370 315 68 680

GPS: 54.512021, 24.095688 (WGS)

17. ŠV. JURGIO KOPLYTĖLĖ

Ši bokšto formos mūrinė koplytėlė, skirta 1831 m. sukilimo dalyviams at- minti. Tuometinis Punios klebonas Juoza- pas Klikovičius dalyvavo sukilime, vėliau slapstėsi, tačiau 1837 m. Kalvarijoje buvo

areštuotas. Manoma, kad dabartinėje ko- plytėlės vietoje 1425 m. buvo pastatyta pirmoji Punios bažnyčia.

Punia, Alytaus r.

GPS: 54.511610, 24.094455 (WGS)

18. PUNIOS PILIAKALNIS

Punios piliakalnis yra vienas didžiau- sių ir gražiausių Lietuvoje. Stūkso jis Nemuno ir Punelės santakoje. Pasakojama, jog ant Punios piliakalnio stovėjusi kunigaikščio Margirio pilis, vadinta Pilė- nais. 1336 m. čia įvykęs garsusis Pilėnų mūšis. Pilies gynėjai ir gyventojai nutarę verčiau žūti liepsnose nei pasiduoti kry-

žiuočiams į nelaisvę.

Archeologai, kruopščiai ištyrę piliakal- nį, nustatė, kad XIII–XIV a. ant jo stovėjo pilis, kuri buvo sudeginta, XV a. jos vieto- je pastatyta nauja. Tačiau neprabėgus nė amžiui sudegė ir ši. XVI a. pab. čia pasta- tyti nauji dideli rūmai. Vėliau jie tiesiog sunyko.

Punioje galima aplankyti Nečiuiikos šaltinėį, senąsias Punios žydų kapines, kraštotyrinę etnografinę ekspoziciją „Pu- nia amžių bėgyje“.

Punia, Alytaus r.

GPS: 54.512252, 24.091558 (WGS)

i Alytaus turizmo informacijos centras

S. Dariaus ir S. Girėno g. 1, LT-62137 Alytus

Tel.: +370 315 52 010, +370 687 07 703

El. paštas info@alytusinfo.lt

www.alytusinfo.lt

VISIT ALYTUS

Nuotraukų autoriai: D. Balčiūnaitė, J. Baranowski, Z. Baubonis, G. Bernatavičius, V. Kuchalskis, V. Kryžiokas, A. Lavrėnovas, T. Parcej, R. Paškauskienė, Z. Stankevičienė, J. Struckienė, M. Šematulskis, S. Šmigelskas, R. Valiukevičiūtė, Alytaus TIC archyvo nuotraukos.